

Виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні (1917 – 1941 рр.)

План-проспект дисертації доктора філософії

Лушпай Тетяни Іванівни

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ПОЧУТТЯ ПАТРІОТИЗМУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД із 1917 по 1941роки	
1.1. Історіографія та джерельна база дослідження.....	
1.2. Науково-теоретичні засади дослідження виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні.....	
1.3. Передумови виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні в період із 1917 по 1941 рр.	
Висновки з розділу 1.....	
Список використаних джерел.....	
РОЗДІЛ 2. СТАН ВИХОВАННЯ ПОЧУТТЯ ПАТРІОТИЗМУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ з 1917 по 1941 РОКИ.....	
2.1. Особливості виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в період 1917-1920 рр.	
2.2. Виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні в 20-х роках ХХ століття.....	
2.3. Стан виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в період 1930-1941 рр.	
Висновки з розділу 2	
Список використаних джерел	

РОЗДІЛ 3. ПРОГНОСТИЧНЕ ОБГРУВАННЯ ВИХОВАННЯ ПОЧУТТЯ ПАТРІОТИЗМУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ ХХІ СТОЛІТТЯ

3.1. Характеристика виховання почуття патріотизму в Україні в дітей дошкільного віку в сучасних умовах.....

3.2. Використання досвіду попередніх поколінь у вихованні почуття патріотизму дітей дошкільного віку в Україні в 20-х роках ХХІ століття.....

Висновки з розділу 3

Список використаних джерел.....

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ.....

Обґрунтування
теми дисертаційної роботи Лушпай Тетяни Іванівни
«Виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку
в Україні (1917 – 1941 рр.)»

Актуальність дослідження обумовлена процесом реформування освіти в Україні й потребує глибокого осмислення та врахування педагогічних здобутків минулого, про важливість реалізації яких у здійсненні сучасних освітніх підходів розкрито в освітніх нормативно-правових актах: Національна стратегія розвитку освіти в Україні у 2012 – 2021 рр. (2011 р.), Закон України «Про дошкільну освіту» (2021 р.), Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття» (1993 р.)), проект Концепції дошкільного виховання в Україні (1993 р.), Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року (2011 р.), Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (2012 р.).

Оновлена стратегія реформування сучасної освіти вимагає обґрунтованого та послідовного запровадження раціональних та ефективних підходів до організації наукової та інноваційної діяльності. Необхідність всебічного вивчення й осмислення проблеми патріотичного виховання дітей дошкільного віку підтверджує діяльність дослідницьких і навчальних інститутів, кафедр, лабораторій, проведення конференцій.

Глобалізаційні процеси інтегрування науково-освітньої системи України в міжнародний освітній простір актуалізують проблеми критичного аналізу й доцільної ретроспекції вітчизняного науково-педагогічного досвіду, використання досягнень відомих науковців, дослідників минулого в сучасних умовах. Для успішного розв'язання низки нагальних освітніх проблем, як і очікуваних у найближчому часі, особливий науковий інтерес становить проблема виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в її історичному розвитку.

Загальнотеоретичні й практичні основи патріотичного виховання в дошкільній педагогіці мають глибокі корені. Цій проблемі присвятили свої

праці як вітчизняні, так і зарубіжні вчені: Б.Ананьєв, Л.Батліна, А.Богуш, З.Борисова, А.Варга, Г.Ващенко, Л.Виготський, Л.Дробіжева, О.Духнович, Е.Дюргейм, Д.Ельконін, І.Кон, В.Кузьменко, Т.Кулішова, А.Макаренко, І.Огієнко, К.Роджерс, С.Русова, Т.Степанова, І.Улюкаєва, К.Ушинський, Н.Шкляєва та ін.

Проте визначені наукові розвідки лише дотичні до заявленої теми дослідження, оскільки в них не розкривається історичний аспект виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку у вітчизняній дошкільній педагогіці; не розкрито здобутки, традиції патріотичного виховання дошкільників та способи розв'язання їх на шляху розвитку дошкільної педагогіки; не визначено перспективи подальшого розвитку означеної проблеми.

Аналіз літературних джерел, документації практичних працівників, результати спостережень навчально-виховної роботи в закладах дошкільної освіти дозволили виявити такі **суперечності**:

- між зростанням вимог суспільства до виховання в дітей почуття патріотизму та недостатнім рівнем його забезпечення;
- між накопиченим досвідом попередніх поколінь та рівнем його використання в сучасних здобутках дошкільної освіти;
- між необхідністю розробки нових підходів до патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку та інноваційними технологіями їх реалізації і наявним станом підготовленості вихователів до цієї діяльності.

Наявність суперечностей та відсутність теоретичного обґрунтування виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку зумовило вибір теми дисертаційного дослідження «Виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні (1917 – 1941 рр.)».

Мета дослідження – виявити загальні тенденції та етапи виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні в період із 1917 по 1941 роки.

Завдання дослідження:

- уточнити зміст понять: «виховання», «вихованість», «патріотизм», «патріотичне виховання», «почуття патріотизму» та дефініції «виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку»;
- визначити передумови, періоди та етапи виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку;
- окреслити перспективи подальшого використання досвіду попередніх поколінь у вихованні почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в сучасному освітньому просторі закладів освіти України.

Об'єкт дослідження – патріотичне виховання дітей дошкільного віку в Україні (1917 – 1941 рр.).

Предмет дослідження – загальні тенденції виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в змісті дошкільної освіти досліджуваного періоду.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами: тема дослідження тісно пов'язана з науково-дослідницькою темою кафедри дошкільної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського «Теоретико-методичні засади готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у Новій українській школі» (номер державної реєстрації № 01190000596). Патріотичне виховання є складовою виховання і сприяє всебічному розвитку особистості дитини-дошкільника через такі види діяльності як музична та образотворча діяльності, через свята та розваги, художню творчість (складання розповідей, читання художніх творів патріотичного спрямування, малювання, ліплення, співи, гра на музичних інструментах тощо), через ігрову діяльність та ін.

Тема дисертаційного дослідження має тісний зв'язок з темою наукового керівника «Трансформації змісту передшкільної освіти в історії розвитку вітчизняної дошкільної педагогіки: методологія, теорія, практика (кінець ХІХ –ХХ століття)».

Методи дослідження: контент-аналіз філософської, психологічної, педагогічної, методичної літератури для здійснення історіографічного екскурсу та набуття інформації щодо виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні та узагальнення джерельної бази дослідження; ретроспективний аналіз програм і навчально-методичної документації з метою визначення феномена «виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку»; конструктивно-генетичний метод для визначення періодів і етапів виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку; персоналітично-біографічний – з метою аналізу педагогічної літератури, присвяченої персоналіям, які склали провідний напрям в історії виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні.

Наукова новизна полягає в розкритті проблеми виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в дошкільній освіті України, визначенні її характеристики сутність феномена «виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку»; у науковому обґрунтуванні періодизації виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні (1917 – 1941 рр.) та послідовних етапах розвитку досліджуваного явища в середині кожного періоду.. Опираючись на історіографічний і ретроспективний аналіз виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в Україні, виокремлено тенденції виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку і тенденції, що окреслюють стратегії його подальшого розвитку в закладах дошкільної освіти в Україні.

До наукового обігу введено невідомі й маловідомі історіографічні джерела, нові факти, ідеї виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в дошкільній освіті України.

Практична значущість одержаних результатів полягає в тому, що об'єктивний аналіз досліджуваного історичного матеріалу і його узагальнення дають змогу: створити надійне підґрунтя для подальших наукових наробок в історії української дошкільної педагогіки; забезпечити творче використання здобутків щодо виховання почуття патріотизму в дітей

дошкільного віку (1917 – 1941 рр.) в сучасному освітньому просторі; скоректувати навчальні програми з курсів «Історія дошкільної педагогіки», «Дошкільна педагогіка»; розробити спецкурс для студентів «Виховання почуття патріотизму в дітей дошкільного віку в історії дошкільної педагогіки (1917 – 1941 рр.).

Науковий керівник – Степанова Тетяна Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної та початкової освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Аспірантка

Науковий керівник

Т. І. Лушпай

Т. М. Степанова